

Páts elnök rádióbeszéde
(1939. szeptember 29.)

(...) Feszült pillanatokot éltünk át, mivel keleti szomszédunk 20 nyugodt év után úgy döntött, hogy haditengerészeti támaszpontjai és erejének elhelyezkedése már szűknek bizonyulnak számára, mivel jég zárja körbe azokat, ezért nyílt tengeri kijáratra van szüksége.

Országunk államhatárai tengerpartok is, ez a mi előnyünk, melyek télen jégmentesek és csak nagyon ritkán fagnak be. Ennek eredményeként keleti szomszédunk számára a legközelebbi olyan országnak számítunk, amelynek lehetősége van a határok mentén ilyen területeket nyújtania. Ezért folytattunk tárgyalásokat velük.

Nem titkoljuk, hogy ezek a tárgyalások váratlanul értek minket, és azt sem, hogy nem volt magyarázatunk erre. Ezek a tárgyalások közvetlenül egybeestek a kereskedelmi szerződés megkötésével. A javaslatok abban a formában, ahogy megtették őket, megbeszélés és a jövő lehetőségeinek áttanulmányozása nélkül, olyan megegyezéshez vezettek volna, amely azt a szándékot fejezné ki, mintha valamilyen formában a függetlenségünkhöz való jogunkat korlátoznánk.

Ugyanakkor a szándékok kölcsönös meghallgatása után, melyeket kormányunk nyugodt hangnemben terjesztett elő és amelyeket a másik fél megértett, hamarosan kiderült, hogy nagy keleti szomszédunk teljes egészében tiszteletben tartja azokat a szerződéseket, melyeket a felszabadító háború után írt alá velünk a függetlenségünk alátámasztásáról, illetve tiszteletben tartja és újból megerősíti az összes szerződést, nemcsak a megneemtámadásról és a viták békés rendezéséről szólót. Kiderült az is, hogy egyedüli kívánságuk az, hogy bizonyos területeket kapjanak országunkban, ahol támaszpontokat tudnak elhelyezni légierejük és hadiflottájuk számára, illetve ahol külön egyezményben rögzített helyőrségeket tarthatnak meghatározott létszámban.

A megkötött szerződés nem érinti szuverén jogainkat, államunk független és olyan marad, mint ezelőtt. Csupán olyan meghatározott viszonyt teremtettünk hatalmas szomszédunkkal, amelyre neki szerfelett

szüksége van, és amelyért cserébe jószándéka kifejezéséként megígérte számunkra, hogy a jövőben katonai és gazdasági segítséget nyújt nekünk.

Úgy gondolom, hogy a mostani Európában kialakult körülmények között, az ehhez hasonló döntések megerősítik azt, hogy mindkét állam vezetői – akik ennek a lépésnek megvetették az alapját, és akiknek a kívánságára ez a szerződés elnyerte mostani alakját – azt óhajtják kimutatni, hogy lehetőség van a kiélezett kérdések megoldására oly módon, hogy senkinek se kelljen vérét hullatnia.

Ezekben a követelésekben nem volt semmi különleges és tanulmányozva történelmi és földrajzi helyzetünket nyilvánvaló volt, hogy megállapodásra kell jutnunk hatalmas keleti szomszédunkkal.

Észtország mint tengeri állam, mindig is közvetítő szerepet játszott Kelet és Nyugat között, és ez a szerep nyomta rá sajátos bélyegét kultúránkra és nemzeti sajátosságunkra. A szerződés megkötésével záruló tárgyalások valóban megbeszélések voltak, ahol figyelembe vettük a másik fél elgondolásait és javaslatait is. Semmiféle alapunk sincs kétkedni abban, hogy partnerünk a szerződésnek megfelelően teljesíti is ezt, mivel ez a szerződés egy kimagasló kísérlet a békés együttműködés megteremtésére, a népcink előtt álló döntő fontosságú kérdések megoldásában. (...)

Meggyőződésem, hogy fáradhatatlanul dolgozó népünk, államunk fenntartója, minden feladatot, melyet az általunk megkötött szerződés számunkra előír, teljesíteni fog. Az észti kormány ugyanolyan állhatatos, mint eddig.

Magabiztosan folyik az alkotó munka, a köztársasági rend stabil építése, és ha valamit meg kell valósítani a köztársaságban, akkor a mi józanul gondolkodó népünk a mostani belpolitikai rendszer körülményei között meg is tudja ezt tenni oly módon, hogy senkinek se lesz oka nyugtalankodni. Államunkat megbízható nép alkotja, amely nyugodtan és türelmesen élte át országunk építésének első éveit, mely létrehozta az új gazdaságot, e nép mindig szorgalmasan dolgozott és kész volt a kötelességeket magára vállalni. És népünk a továbbiakban is előre viszi majd országunkat. (...)